

Erdélyi értékek nyomán HAT-KP-1-2022/1-000191

A Határtalanul pályázatnak köszönhetően iskolánk 47 diákja és 4 pedagógusa a legszebb tavaszi hónapban gondos előkészületek után nekivágott Erdélynek.

A 2023. május 8-tól 12-ig tartó programra történő felkészítést egyrészt a tanév során a történelemtanárok és az osztályfőnökök végezték, másrészt a tanulmányi kirándulás utazó pedagógusai a Határtalanul! előkészítő órákon. Ez utóbbi elején hetedikeseink Útinaplót kaptak, benne útvonaltervünkkel. Megbeszéltük a kirándulás programját, Románia etnikai összetételét, a magyarság lélekszámát, a történelmi közös múltat, az országhatárok kialakulásának okait. Közben tanulóink jegyzeteltek Útinaplójukba, melyet a felkészülés első pillanatától az értékelő órák utolsó percéig használtunk rögzítésként. Az előkészítő órákon filmrészleteket néztünk a meglátogatandó települések magyarságának történetéről, feldolgoztuk csoportmunkában az egyediségeket, kiselőadások hangzottak el, melyeket az adott helyszíneken „idegenvezetőként” is előadtak a tanulók. Kísérletet végeztünk az édes és a sós vízben történő lebegéssel. Megvitattuk a kulturált, együttműködő magatartás szabályait, majd eljátszottuk szituációs játékokkal. Megbeszéltük a buszos utazás etikai kódexét. Történelmi utazásunk során Erdély történelmi-kulturális egyediségeiből, gyöngyszemeiből szemezgettünk, különös tekintettel Sóvidék (Szováta, Parajd, mint a só kultúrtörténete), Székelyudvarhely, Korond, Békás-szoros történelmi szerepére, Vajdahunyad vára, Kolozsvár, a Házsongárdi temető, a Segesvár-fehéregyházi csata történelmi hangulatának megérezésére, előre vetítve

tanulmányi kirándulásunk igazi helyszíneken történő megélését. Konceptciónk szerint ezen egyetemes értékek személyes megtapasztalása mentén kalauzoltuk tanítványainkat méltó módon a nemzeti történelem és identitás mélyebb megélése felé.

Nagy hangsúlyt helyeztünk az érzékenyítésre is, arra, hogy diákjaink ismerjék meg a kisebbségi létbe kényszerített őshonos magyarságot, annak jellegzetes gondolkodását, gyönyörű tájszólását, néprajzát, történelmét s jelenkori mindennapjait!

Az órák végén 5 csapatban rögzítettük tanulóink tudását saját fejlesztésű, digitális vetélkedővel, mely mind az ismeretek elsajátításában, megértésében, elmélyítésében segített, játszva tanított (a közös utazás emberi-kulturális aspektusaitól a komoly tudásanyagig), ismereteket átadó és rögzítő céllal, játékos formában, élménydúsán.

Utazásunk első napján Kolozsvárott, a Mátyás-szobor mellett felidéztek annak történetét. Megtekintettük a Szent Mihály-templomot, Mátyás király és Bocskai István szülőházát, kiemeltük kiváló államférfijaink jelentőségét, a magyar történelemre gyakorolt hatásukat. Elsétáltunk a Farkas utcai református templomhoz, megcsodáltuk az előtte álló Szent György szobrot. A Házsongárdi temetőben járva, Apáczai Csere János sírjánál Áprily Lajos: Tavasz a Házsongárdi temetőben verse tette teljessé a különös hangulatot.

Szovátára érkezésünkkor elkészítettük a szovátai gyerekeknek tervezett ajándékunkat, a barátság karkötőt, amit másnap át is adtunk nekik.

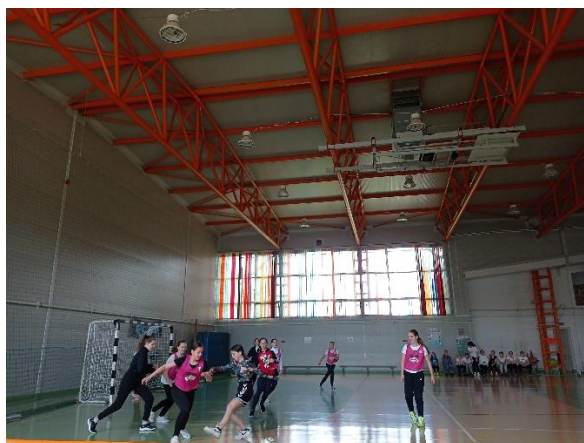

A második nap reggelén ellátogattunk Szovátán az S. Illyés Lajos Általános Iskolába, ahol szíves fogadtatásban részesültünk. Áadtuk az itthon gyűjtött könyvadományunkat. Az iskola tanárai és diákjai bemutatták iskolájukat, majd közös, rendhagyó fizikaórán, a sós forrásnál észrevétlenül tanultunk a só fizikai és kémiai tulajdonságairól, édes és sós vízzel történő kísérletekkel.

Hosszas beszélgetések kezdete lett a sós víz felhasználási lehetőségeinek megkérdése a helyiektől, melyeket tanulóink lejegyeztek Útinaplójukba, a létrejött kapcsolataik elérhetőségével együtt. Az iskolalátogatás labdajátékai sportszerű küzdelmekké nemesedtek, miközben folytatódott az egymással történő ismerkedés.

Végül megajándékoztuk vendéglátóinkat. A közös tevékenységekkel új, közös tudást teremtettünk, közös értékeink továbbvitelével.

Délután a parajdi sóbányában megvitattuk a só gyógyhatásait, történelmi és kultúrtörténeti jelentőségét. Hangsúlyoztuk, hogy a néprajzi „Sóvidék” egy hatalmas sótömb, mely Európa egyik legnagyobb sótartaléka.

Az erdélyi kürtöskalács kóstolgatása után jólesett a Medve-tó körüli séta és növénymegfigyelés. A tó partján megbeszéltük a tó keletkezésének történetét, heliotermikus voltát. A Parajdi sóbánya, a szováti Sóhegy színesítette a Sóvidékről szerzett ismereteinket.

A harmadik napon tematikus útvonalunk a Keleti-Kárpátok látványos szurdokvölgyében folytatódott, rácsodálkozva a természet e katedrálisának monumentalitására és az egykori magyar országhatár egyik hagyományos átkelőjére, melyet ősi idők óta védelmezett a székelység a keleti nomád betörések ellen. Felidéztük a Keleti-Kárpátok szorosainak, hágóinak jelentőségét a magyar történelemben. Átismételtük az iskolapadban a mészkőről megszerzett tudásunkat, melyből fergeteges természetismeretóra kerekedett eredeti helyszínen, a szurdokvölgyben. Később a Gyilkostóhoz tett kirándulásunkkor elmeséltük a tó keletkezésének különös történetét, nevére utaló mondáját.

A negyedik napon Korondon Ilyés Vészti Mihály fazekasműhelyébe látogattunk el. Belépés előtt megcsodáltuk a háza előtti székelykapuját, megbeszeltük, milyen feliratok találhatóak rajta, s miként díszítik őket a székely emberek. A korondi fazekasműhelyben a leghitelesebb forrásból hallhattunk az agyag sokoldalúságáról, megismerkedtünk a motívumkincsekkel, ízelítőt kapunk a helyi fazekasság történelméből. Riportot készítettünk a fazekas feleségével.

Farkaslakán a Trianon emlékműnél 1920. június 4-re és annak következményeire emlékeztünk,

s megtekintettük Tamási Áron sírját. Székelyudvarhelyen városnéző sétánkat a Városház téri Szoborparkban kezdtük, ahol diákjaink röviden bemutatták társaiknak a magyar történelem szobrokon megmintázott jeleseit. A Székelytámadt vár előtt megemlékeztünk az 1562. évi székely felkelésről és annak okozatairól, amit nevében ma is őriz a vár. Felidéztek a székelység szabadságküzdelmeit, jogaikért folytatott, jelenkorig tartó harcait. A Márton Áron téren felkerestük a Vasszékely szobrát, itt megemlékeztünk a székely katonák háborúiban, kiemelten az első világháborúban tanúsított helytállásáról. Az Útinaplóban feladatok, rejtvények rögzítették a Sóvidéken és Udvarhelyszéken tapasztaltakat.

Ötödik napon, a hazafelé vezető úton az 1848-49-es szabadságharc segesvári ütközetének színhelyén, Fehéregyházán rendhagyó történelemórán csiszolhattuk meglévő tudásunkat. A helyi idegenvezető nagyszerű előadását hallgatva számtalan érdekességgel lettünk gazdagabbak. A hazáért hősi halált halt honvédek emlékére emelt turulmadaras obeliszknél koszorút helyeztünk el. A Petőfi Emlékmúzeumban felelevenítettük a költő életének főbb eseményeit és halálát.

Csernakeresztúron, a Nisztor Panzióban ebédeltünk.

Vajdahunyadon, a várkastélyban királyok és fejedelmek lába nyomán járva megvitattuk a Hunyadi-család magyar történelemben játszott kiemelkedő szerepét. Hangsúlyoztuk, hogy a kastély nem töltött be védelmi funkciót, lakókastélynak épült. A várban járva átérezhette mindenki, milyen lehetett egykor itt élni várúrként/várkisasszonyként. A diákok az Útinaplójukba fogalmazást írtak a következő címmel: „Egy napom várúrként/várkisasszonyként”. A legjobban sikerülteket felolvastuk az értékelő órán.

Hazatértünket követően, az értékelő órákon átismételtük tanulóinkkal a történelmi közös múltat, az országhatárok kialakulásának okait, a magyarság lélekszámát, jelenét, Románia etnikai összetételét. Áttekintettük a tanulmányi kirándulás megvalósulását, összegeztük a külföldi magyarsághoz kapcsolódó ismereteket. Rögzítettük utunk tananyaghoz kapcsolódó részeit, értékeltük a kirándulás programjait, a tanulókra gyakorolt hatásukat, megfogalmaztuk az eredményeket, tapasztalatokat. Kinek mi tetszett a legjobban, legkevésbé, miért? Kinek, mi hatolt a lelke mélyéig? Külön kitértünk a szovátai hetedikeseikkel átélt élményekre, benyomásokra, mely meghatározó volt diákjaink külföldi magyarok életéről szerzett ismereteiben, fejlesztve magyarságtudatukat.

Szándékunk volt a tanulók élményeinek feldolgozásán keresztül a szerzett személyes tapasztalatok és ismeretek áttekintése a határon túli magyarság életéről, hangsúlyozva a nemzeti összetartozás fontosságának megélését.

Megnéztük a korondi fazekassal készült riportunkat. Meghallgattuk tanulóink fogalmazásait („Amiért visszamennék Erdélybe”, „Egy napon várúrként/várkisasszonyként”), melyeket maguk olvastak fel a friss ER-RE (Erdély-járó református iskolások lapja) újságból. Fellapoztuk a gyerekekkel Útinaplójukat, melyben az út során lejegyezték tapasztalataikat, s megnéztük, ellenőriztük a benne megoldott elméleti és rajzos feladatokat, totókat, rejtvényeket. Lehetőséget teremtettünk a személyes élmények megosztására. A kirándulás legjobban sikerült, legviccesebb fotóiból képregény készült, mely a humor eszközeivel mutatta be a kirándulás legjellemzőbb helyszíneit és pillanatait. Az óra összegezte a tanulmányi kirándulás eszmei és gyakorlati hasznosságát. Reményeink szerint a diákok élményein keresztül a külhoni téma beágyazódik a családok életébe, így kollektív tudássá formálódik. Törekvéseink tanítványaink lokális identitásán keresztül szolgálni a nemzeti önismeretet s a közösségi nemzettudatot.

Az idén június 4. vasárnapra esett, ezért a Nemzeti Összetartozás Napját június 2-án, pénteken tartottuk meg. Előzetes feladatként felmérést készítettünk diákjaink körében: „Ti mit tennétek együtt a Nemzeti Összetartozás Napján?” - a jó ötleteket beépítettük a programtervbe. Pályázatot hirdettünk "Mi, magyarok" címmel. Az írásokat, rajzokat zsűri értékelt.

Tanulóinknak korosztályuknak megfelelő, magyarságunkkal kapcsolatos, kicsit érzékenyítő, változatos, játékos feladatokat találtunk ki, melyek végzése boldogsággal töltötte el őket.

Alsó tagozaton videókat tekintettek meg a gyerekek (1-2. évf. „Trianon mese gyerekeknek”, 3-4. évfolyam „Trianonról gyerekeknek”). Internetes felületen (Sutori, learningapps) változatos feladatokat oldottak meg Trianonról és annak következményeiről, játékos keretek között. Az 1-2. évfolyam székely népmesét hallgatott és rajzolt róla, barátságkarkötőt készített és makettet épített. A 3-4. évfolyam a filmnézés és a „Trianoni határainkon túli értékeink” prezentáció megtekintését követően beszélgetett a látottakról, hallottakról. Játsoztak a „Magyar vagyok” társasjátékkal, 7 határban feladatlapot töltöttek ki a Kajla 7 határban című könyv alapján, az internet segítségével.

A felsősöknek történelmi eseményekre, a magyarság jelenére, jövőjére fókuszálva forgószínpad-szerű vetélkedőt rendeztünk mind a négy évfolyamon. Ezen túl az ötödikeseket érzékenyítettük a téma iránt Tvrtko: Túl minden határon - A kettévágott falu c. 45 perces filmjével. A filmet beszélgetés követte a látottakról. A 6-7. évfolyam népi játékokat játszott, a 7-8. évfolyam a saját fejlesztésű „Határtalanul!” társasjátékunkkal csiszolta tudását az utazásukkal kapcsolatos, azt alátámasztó, játékos kérdésekkel. A 6. és 8. évfolyamosoknak sportvetélkedőt is szerveztünk.

Közben 11 órakor az egész iskola együtt énekelte el az iskola előtt Szarka Tamás: Kézfogás című dalát. E napon osztályonként, bográcsban főztek az iskolaudvaron a gyerekek a szülők

és nagyszülők közösen, ezzel is erősítve az összetartozás érzését. A finomságokat a zárást követően fogyasztották el az egybegyűltek, jóízű beszélgetések közepette.

A rendezvény élményt nyújtott tanítványainknak, formálta magyarságtudatukat. A színes programok adta hangulat és tudásgyarapodás erősítette a nemzeti összetartozás érzését és remélhetőleg nemzetegységben gondolkodó felnőtteket nevelt. Célunk volt: a gyerekek személyes tapasztalatokon alapuló tudása szolgáljon biztos alapként későbbi életszakaszaik nemzetszemléletének, legyen felnőttkoruk társadalmi kollektív tudásának építőeleme.

A tanulmányi kirándulás megvalósult Magyarország Kormányának támogatásával. Köszönjük szépen.

Az erdélyi úton látottak, érezték észre, szívre egyaránt hatottak. A hazatérő hetedikesek hosszú időn keresztül táplálkozhatnak az ott szerzett élményeik sokaságából.

Sitkei Anikó
igazgatóhelyettes